Wychodzi raz w tygodniu. *Porto opłacone ryczałtem.*

ROK XVI. Kraków, dnia 26 sierpnia 1933 Nr. 29.

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ

Cena abonamentu:

Abonament kwartalny	4 zł
„ półroczny	8 zł
„ roczny	16 zł

Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują wszystkie biura dzienników i ogłoszeń

Godziny urzędowe Redakcji od 6 do 7 wiecz. Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Redakcja i administr. **Kraków, Grodzka 43.** Telefon Nr. 132-67

Konto P. K. O. Nr. 400.342

Ogłoszenia:

Wiersz milim. 1 szp. na okładce	40 **groszy**
Wiersz milim. 1 szp. na I str. okładki	60 **groszy**
Wiersz milim. 1 szp w tekście	60 **groszy**

Cała strona okładki **Zł 200** Pół strony okładki **Zł 100** Ćwierć strony **Zł 50** Ósma strony **Zł 25**

Cala strona w tekście **Zł 450**, Pół strony **Zł 23** Ćwierć strony **Zł 120** Jedna ósma strony **Zł 60**

Ulgi w oprocentowaniu i terminach spłaty wierzytelności hipotecznych

Wobec licznych zapytań w przedmiocie ustawowych ulg, w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych widzimy się spowodowani podać odnośne przepisy prawne.

Ulgi, o których mowa, wprowadzono ustawą z dnia 29-go marca 1933 poz. 213 Dz. U.

Jakie wierzytelności podlegają ulgom?

Są następujące wymogi, by wierzytelności podlegały ulgom wedle wspomnianej ustawy:

1. Musi to być; a) albo wierzytelność hipoteczna t. j. zabezpieczona hipoteką umowną (umownem prawem zastawu), b) albo t. zw. dług gruntowy — i to w obu wypadkach bez względu na to, czy zabezpieczenie jest ujawnione w wykazie hipotecznym czystym wpisem t. j. prenotacją; c) albo wierzytelność wprawdzie nie hipoteczna, lecz osobista, ale z tytułu odpowiedzialności dłużnika osobistego za wierzytelność hipoteczną.

2. Musi to być wierzytelność istniejąca w dniu wejścia w życie ustawy t. j. w dniu 10-go kwietnia 1933 r.

3. Musi to być wierzytelność nie powstała po dniu 1 lipca 1932.

4. Nie może to być wierzytelność zabezpieczona kaucją hipoteczną, czyli hipoteką zabezpieczającą.

5 Nie może to być wierzytelność pewnych finansowych instytucyj, mianowicie; a) wierzytelność instytucyj kredytu długoterminowego, zabezpieczonego w listach zastawnych, obligacjach lub gotowiźnie oraz wierzytelność zabezpieczająca obligacje własne (częściowo zapisy długu) instytucyj przemysłowych i fundacyi, b) wierzytelność banków państwowych, przedsiębiorstw bankowych, wymienionych w art. 2, 3, 119, rozp. z r. 1928 poz. z 321 Dz. U. o prawie bankowem, spółdzielni kredytowych należących do tych związków rewizyjnych, których listę ustalił Minister Skarbu rozp. z dnia 24-go maja 1933 r. poz. 332 Dz. U. Centralnej Kasy Spółek Rolniczych, Krajowej Kasy Pożyczkowej w Poznaniu, Pomorskiej Kasy Pożyczkowej w Toruniu komunalnych kas oszczędności, Galicyjskiej Kasy Oszczędności, gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych, wierzytelności instytucyj ubezpieczeniowych mających siedzibę w kraju, instytucji finansowych i ubezpieczeniowych mających siedzibę zagranicą oraz zakładów ubezpieczeń społecznych.

Jakie są ulgi?

Ustawa przyznaje odnośnie wymienionych wyżej wierzytelności następujące ulgi:

1. Obniża należne za czas od d. 1-go kwietnia 1933 choćby już zasądzone odsetki, a to do 6 proc. w stosunku rocznym.

2) Odracza spłatę kapitału w ten sposób, iż spłata kapitału nie może być wymagana w terminie przed dniem 1 października 1934 r.

3. Niedopuszcza do dnia 1-go października 1934 egzekucji kapitału jakoteż egzekucji odsetek i kosztów.

4. Jeżeli uchylono na wniosek wierzyciela udzielone odroczenie spłaty z powodu, że dłużnik może spłacić kapitał, którego odroczenia dozwolono, dopuszczalnem jest dozwolenie rozłożenia spłaty kapitału na raty.

5. Jeżeli dłużnik zapłacił odsetki należne za czas od dnia 1-go kwietnia 1933 r. ponad miarę określoną w tej ustawie, ma prawo zarachować nadpłacone odsetki na najbliższe raty procentowe od wierzytelności.

6. Dłużnik ma prawo żądać, aby wpłacone przez niego dobrowolnie odsetki były przedewszystkiem zarachowywane na odsetki należne za czas od 1-go kwietnia 1933 roku, choć nie były jeszcze zapłacone odsetki za czas przed tym terminem.

7. Nieważne są postanowienia umowy zawartej przed wejściem w życie tej ustawy, t. j. przed 10 kwietnia 1933 roku, w myśl których w razie ustawowego obniżenia odsetek: a) albo dłużnik obowiązany jest zrzec się korzyści wynikających dla niego z tytułu tego obniżenia, b) albo wierzytelność staje się wymagalna lub może być przdterminowo wypowiedziana.

Z pośród wymienionych ulg, ulgi pod 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 osiągają skutek z mocy prawa wobec stron i osób trzecich nawet bez ujawniania ich w wykazie hipotecznym, (w księdze grupowej), t. zn. ma do nich prawo dłużnik z mocy ustawy, bez osobnego przyznania ich przez wierzyciela, przes sąd lub inną władzę. Natomiast rozłożenie spłaty kapitału na raty w wypadku pod 4 wymaga dozwolenia: a) bądź — jeżeli chodzi o wierzytelność, zabezpieczoną na nieruchomości stanowiącej gospodarstwo wiejskie —

(Ciąg dalszy na str. 11-tej)

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ.

Rok XVI. Kraków, dnia 26 sierpnia 1933 Nr. 29.

Towar niemiecki ocieka krwią żydowską!

Odezwa do kupiectwa

Z kraju rządzonego przez hitlerowców nadchodzą w dalszym ciągu straszliwe wiadomości o prześladowaniu naszych współbraci. Eksterminacyjna polityka hitlerowców odbiera możność zarobkowania obywatelom Żydom. Wyrafinowane zarządzenia wymierzone przeciwko całej ludności żydowskiej w Niemczech zdegradowały ją do rządu niewolników, którym grozi głód i katowska „sprawiedliwość" obłąkańców...

Proklamowany przez Centralny Komitet dla Anty-hitlerowskiej Akcji Gospodarczej bojkot wyrobów pochodzących z hitlerowskich Niemiec wywołał w żydowskich sferach gospodarczych żywy oddźwięk. Masy żydowskie zrozumiały, że prowadzony jaknajostrzej bojkot towarów niemieckich jest potężną bronią, która winna być wykorzystana z całą bezwzględnością w walce z hitlerowskiemi Niemcami.

Kupiectwo żydowskie w Polsce, jako ten czynnik, który w okresie normalnych stosunków z Niemcami zajmował się rozprowadzeniem wyrobów niemieckich w naszym kraju, musi w walce, jaką całe żydostwo prowadzi z hitleryzmem, odegrać rolę bardzo poważną. Od solidarności kupiectwa żydowskiego na froncie gospodarczej walki z hitleryzmem zależy zwycięstwo sprawiedliwości nad zbrodnią i bestjalstwem współczesnych hunów.

Centralny Komitet dla Anty-hitlerowskiej Akcji Gospodarczej postanowił wobec okrutnej, barbarzyńskiej polityki rządów hitlerowskich prowadzonej nadal w stosunku do Żydów w Niemczech, zaostrzyć na terenie naszego kraju bojkot wyrobów hitlerowskich Niemiec.

Masy konsumentów ze wszystkich warstw społeczeństwa żydowskiego zostaną wezwane przez wszystkie organizacje wchodzące w skład komitetu, przez związki zawodowe, organizacje społeczne, sportowe, akademickie i t. d. do wzmożenia akcji bojkotowej i do propagandy haseł omijania towarów pochodzących z hitlerowskich Niemiec.

Centralny Komitet dla Anty-hitlerowskiej Akcji Gospodarczej jest pewny, że masy żydowskie w Polsce, które w zrozumieniu powagi chwili w sposób samorzutny rozpoczęły bojkot wyrobów hitlerowskich uczynią wszystko co do nich należy, by wzmóc akcję bojkotową.

W walce gospodarczej z hitlerowskiemi Niemcami musi jednak kupiectwo żydowskie zająć pierwsze miejsce. Musi się liczyć z nastrojami mas żydowskich, które nie chcą kupować towarów przesiąkniętych krwią i krzywdą żydowską i przyczynić się do wyeliminowania również w handlu hurtowym tych towarów.

WZYWAMY WIĘC KUPIECTWO ŻYDOWSKIE W POLSCE DO ZAOSTRZENIA AKCJI BOJKOTOWEJ I DO WZMOŻONEGO WYSIŁKU W WALCE GOSPODARCZEJ Z HITLEROWSKIEMI NIEMCAMI.

Centralny Komitet postanowił wzmocnić kontrolę we wszystkich przedsiębiorstwach handlowo-przemysłowych i wyraża nadzieję, że kupiectwo żydowskie w Polsce zastosuje się do apelu i współpracować będzie jaknajintensywniej z Komitetem w walce z importem towarów niemieckich.

Całe kupiectwo żydowskie winno pamiętać, że walka prowadzona jest w obronie honoru i godności żydostwa i w obronie naszych współbraci, którym grozi w Niemczech śmierć głodowa.

KTO W WALCE TEJ NIE WSPÓŁPRACUJE Z NAMI I W DALSZYM CIĄGU UTRZYMUJE STOSUNKI HANDLOWE Z NIEMCAMI, STAWIA SIĘ POZA NAWIAS UCZCIWEJ SPOŁECZNOŚCI I GODNY JEST PUBLICZNEGO NAPIĘTNOWANIA.

WZYWAMY WAS DO WZMOŻENIA AKCJI BOJKOTOWEJ HITLEROWSKICH NIEMIEC WE WSZELKICH DZIEDZINACH ŻYCIA GOSPODARCZEGO.

CENTRALNY KOMITET
DLA ANTY-HITLEROWSKIEJ AKCJI
GOSPODARCZEJ.

Chmury nad budżetem

Są rzeczy, o których lepiej jest nie mówić ani nie pisać. Nie dają się one łatwo zmieniać, a nieraz wogóle nie podlegają zmianom. Krytyka ma zawsze na celu podsunięcie jakiejś innej myśli w miejsce tej, którą się chce zwalczyć. Gdy jednak krytyka zawodzi, lepiej jest nie wysuwać głosu krytycznego. Na cóż bowiem zda się krytykowanie, skoro niema sposobu na zmianę tego stanu rzeczy.

Do takich drażliwych problemów należy sprawa deficytu budżetowego. Ciąży ona każdemu na sumieniu, a jednak mało jest obecnie w kraju głosów, zajmujących się tą sprawą. Gdyby sytuacja międzynarodowa nie była tak zaostrzona, jak obecnie, możnaby żądać redukcji budżetu wojskowego, stanowiącego największą część wydatków budżetowych rządu. W chwili obecnej jednak żądanie redukcji budżetu wojskowego byłoby zapoznawaniem sytuacji politycznej i lekkomyślnością, mogącą nas kosztować całą głowę.

Wykonanie budżetu za cztery miesiące obecnego roku budżetowego (kwiecień—lipiec) wyraża się w następujących cyfrach: wydatki 667 milj. zł. dochody 577 milj. zł. Deficyt wynosi zatem 90 milj. zł., z czego na kwiecień przypada 15 milj. zł. na maj i czerwiec po 24 milj., a na lipiec 26 milj. W ostatnich miesiącach obserwujemy zatem pewnego rodzaju „stabilizację“ deficytu budżetowego. Cyfra deficytu nie podlega już takim fluktacjom, co dawniej. Gdybyśmy zatem przyjęli kwotę 25 miljonów zł. za przeciętną cyfrę miesięcznego niedoboru skarbowego, wówczas łączna suma deficytu budżetowego za cały okres skarbowy wynosiłaby 290 miljonów zł.

Jak kształtowały się deficyty budżetowe w latach ubiegłych? W roku skarbowym 1931/32 deficyt budżetowy wynosił 205 milj. zł., w r. 1932/33 deficyt ten wynosił 243 milj. zł., do której to kwoty należałoby doliczyć 90 milj. zł. kredytu bezprocentowego, wykorzystanego przez rząd w Banku Polskim. Gdyby obecne nasze przewidywania odnośnie do rocznego deficytu w kwocie 290 milj. okazały się zgodnemi z rzeczywistością, wówczas łączna suma deficytu budżetowego za lata budżetowe od 1931/32 do 1933/34 wynosiłyby — łącznie z kredytem w Banku Polskim, który nie możemy uważać za normalny przychód budżetowy, około 830 milj. zł.

Wykazane wyżej deficyty budżetowe nie są zupełne. Nie dotyczą one przedsiębiorstw państwowych, które posiadają własne deficyty. Szczególnie dotyczy to ostatniego roku budżetowego, kiedy szereg przedsiębiorstw pracuje z wyraźną stratą.

Nie chcemy się w tej chwili zastanawiać nad możliwościami pokrycia tego deficytu. Wielka część deficytu znajdzie pokrycie w ustawicznie się upłyniających rezerwach skarbowych rządu. Pewna część deficytu pokryta będzie emisją krótkoterminowych bonów skarbowych, uciekających przeważnie do Banku Polskiego, tak, że bony te można właściwie traktować jako krótkoterminową pożyczkę Skarbu Państwa w Banku Polskim. Niewykorzystana jest jeszcze marża emisyjna Banku Polskiego, powstała ze zmiany statutu Banku Polskiego w ubiegłym roku, kiedy to Bank Polski przeszedł do pokrycia emisyjnego wyłącznie złotem, zamiast dotychczasowego systemu goldstandardu. Przypuszczalnie rząd zachowuje tę marżę emisyjną w wysokości kilkuset miljonów złotych na cele budżetowe, co nie byłoby równoznaczne z inflacją, czy redeflacją. Gdyby rząd nie liczył się z tą możliwością pokrycia deficytu budżetowego zapomocą emisji banknotów, znajdujących pokrycie w złocie, w granicach ustalonych statutem, wówczas niewątpliwie użyłby już dawno tę marżę na cele ożywienia życia gospodarczego środkami sztucznemi a więc drogą redeflacji, czyli wstrzyknięcia gospodarstwu społecznemu pewnej dawki siły płatniczej w formie wypuszczenia emisji banknotów poza pokryciem.

Nie uważamy jednak, aby ten sposób był jedynem remedjum na poprawę naszej sytuacji skarbowej. Niewątpliwie Polska jest związana silnemi węzłami z konjunkturą światową i tak długo, jak długo na świecie jest źle, nie może być w Polsce dobrze, jednak rząd nasz winien baczyć, aby przynajmniej sytuacja budżetowa się **nie pogarszała.** Z uwagi na opancerzoną część wydatków wojskowych w budżecie naszym nie zachodzi możliwość wydatniejszej i głębiej sięgającej redukcji strony rozchodowej budżetu. **Wydatki nie dadzą się poważniej obniżyć.** Chodzi zatem **o to, aby dochody nie spadły. Najważniejszą stroną naszego budżetu jest w tej chwili kolumna dochodowa.** Rząd winien się starać, aby tę pozycję utrwalić wszelkiemi siłami i o ile możności ją wzmocnić. **Filarem budżetu jest społeczeństwo.** Gdy dochody społeczeństwa będą małe, wówczas i dochody skarbowe nie mogą być wielkie. Decydującą rzeczą dla państwa jest zatem **nie bogactwo państwa, lecz bogactwo obywateli.** Państwo może i powinno odwoływać się do społeczeństwa w chwilach ciężkich dla skarbu (Francja). Ale na to, aby to społeczeństwo mogło służyć państwu pomocą w chwilach trosk budżetowych, winno państwo powstrzymywać się od wszelkich akcyj, które ścieśniają możliwości dochodowe społeczeństwa. **Państwo winno zatem wyrzec się etatyzmu,** niepotrzebnej ingerencji w życiu gospodarczem i konkurowania z własnymi obywatelami w ta-

kich dziedzinach, gdzie konkurencja ta jest szkodliwa dla całego życia gospodarczego.

Handel dla kupca, przemysł dla przemysłowca, rękodzieło dla rękodzielnika — oto dewiza, która Państwu zapewni spokojne gospodarowanie skarbem, a obywatelowi umożliwi dźwiganie budżetu na swych barkach i spieszenie z pomocą w chwilach dla skarbu Państwa ciężkich. Gdy jednak państwo chce być kupcem, przemysłowcem, rękodzielnikiem i równocześnie egzekutorem skarbowym, — wówczas okazuje się to, co dzisiaj właśnie widzimy, że przed zniszczeniem dochodu i majątku płatnika podatkowego ręką egzekutora, został dochód ten zniszczony ręką etatysty.

Sem.

O kartelach.

W dniu 28. marca 1933. wydaną została ustawa, regulująca sposób oraz warunki powstania związków, mających na celu kontrolę i regulację produkcji zbytu, wysokości cen i warunków sprzedaży towarów z zakresu przemysłu, handlu i górnictwa, czyli ustawa o kartelach.

Ponieważ powyższa ustawa ma bardzo wielkie znaczenie dla przemysłu i kupiectwa, a to ze względu na konieczność unikania nielojalnej konkurencji i spowodowanej tem pauperyzacji stanu kupieckiego, przeto postaram się poniżej, w sposób przystępny, zapodać najważniejsze przepisy tej ustawy, zaznaczając, że **ustawa** kartelowa ogłoszona została Dz. U. Nr. 31 poz. 270, zaś **rozporządzenia** wykonawcze (o Sądzie kartelowym, w sprawie zgłaszania uchwał i postanowień karteli, w rejestrze handlowym) w Dz. U. Nr. 48. poz. 831, 382, 383.

Ustawa określa: 1) w jaki sposób powstaje kartel, 2) w jaki sposób winien być prowadzony związek kartelowy i jakm podlega rygorom niezastosowanie się istniejącego związku, lub jego członków do przepisów ustawowych. Ponadto zaś stwarza ustawa specjalne Sądy kartelowe, które mają rozstrzygać wszelkie kwestje, jakie wyniknąć mogą z nieprzestrzegania przepisów ustawy.

Ad 1) **Umowa** kartelowa musi przyjść do skutku w **formie pisemnej**, w przeciwnym razie **nie jest ważna** ani wobec stron tę umowę zawierających, ani wobec osób trzecich.

Zawarta umowa kartelowa, której forma prawna jest obojętna, **musi być zgłoszona do dni 14, w Ministerstwie przemysłu i handlu**, a to przez przedłożenie tej umowy w oryginale lub w uwierzytelnionym odpisie.

Obowiązanym do zgłoszenia umowy jest przedewszystkiem ten organ, który umową do zgłoszenia został wyznaczony, pozatem obciąża ten obowiązek wszystkich uczestników umowy kartelowej z tem jednak, że jeżeli jeden z uczestników zgłosi umowę, to wszyscy inni od zgłoszenia są automatycznie zwolnieni.

Zgłoszoną umowę kartelową wpisuje się do rejestru kartelowego, prowadzonego przez Ministra Przemysłu i Handlu. Rejestr jest publiczny i może być przez każdego przeglądany. Akta i dokumenty, na podstawie których wpis nastąpił, nie są dostępne dla osób trzecich. Wpisy nie mogą zawierać takich danych, które naruszają tajemnicę handlową. Wpis do rejestru kartelowego zostaje ogłoszony w wyciągu w „Monitorze Polskim".

Przedmiotem wpisu do rejestru kartelowego, są następujące części umowy kartelowej:

a) Nazwa i siedziba kartelu,

b) Forma prawna kartelu (czy spółka jawna, czy akcyjna, czy z ograniczoną odpow.),

c) Cel i zakres działania,

d) Wykaz towarów, objętych działalnością kartelu.

d) Datę powstania i czas działania kartelu,

f) Imiona i nazwska, oraz miejsce zamieszkania osób uprawnionych do reprezentowania kartelu,

g) Wykaz uczestników kartelu, ich siedzibę, i przedmiot wytwórczości, względnie obrotu handlowego.

Z chwilą wpisania umowy kartelowej do rejestru kartelowego i ogłoszenia w „Monitorze Polskim“, kartel jest zawiązany.

Ad 2).

Jeżeli umowy, względnie dalsze uchwały lub postanowienia, lub sposób ich wykonania, zagrażają dobru publicznemu, w szczególności, jeżeli cel kartelu powoduje szkodliwe skutki gospodarcze, lub też powoduje podwyższenie cen do poziomu nieusprawiedliwionego uczciwą kalkulacją handlową, wówczas ma Minister P. i H. prawo orzec rozwiązanie umowy lub uchylenie poszczególnych postanowień umowy, względnie uchylić całkowicie lub częściowo dalsze uchwały lub postanowienia kartelu. Ponadto może Minister Przemysłu i Handlu w powyższych wypadkach, upoważnić członków kartelu do przedterminowego rozwiązania umowy kartelowej, do wypowiedzenia tej umowy, lub do wystąpienia z kartelu, bez obawy, iżby takiego uczestnika kartelu, mogły spotkać jakie rygory, umową kartelową ustanowione, — ponadto może zwolnić uczestników kartelowych od wykonania uchwał lub postanowień również bez ujemnych skutków prawnych dla tychże.

Celem umożliwienia Ministrowi Przemysłu i Handlu kontrolowania wszelkich postanowień i uchwał kartelowych, winny być wszelkie dalsze uchwały i postanowienia, dotyczące niżej wymienionych przedmiotów, zgłaszane w języku polskim, w dwóch gezemplarzach, z których jeden winien być podpisany przez organ, reprezentujący kartel na zewnątrz, do rejestru kartelowego, w dniach 7 od dnia powzięcia.

Do zgłoszenia powyższych uchwał i postanowień jest obowiązany przedewszystkiem organ reprezentujący kartel na zewnątrz, a w braku tego kartelu, każdy uczestnik, z tem, że dokonanie zgłoszenia przez jednego z uczestników, zwalnia innych od tego obowiązku.

Zgłoszone być muszą uchwały dotyczące 1) regulowania produkcji, oraz zbytu pod względem ilościowym, wszelkie kontyngenty i rejony, 2) odstąpienie kontyngentów, 3) cen i warunków sprzedaży, tudzież zakupu towarów lub produktów, jak również odmowy sprzedaży towarów dla poszczególnych odbiorców, lub grup odbiorców, 4) uchwały, tyczące się wykupu lub unieruchamiania przedsiębiorstw, należących jak i nie należących do kartelu, warunków wykupu lub unieruchomienia, oraz sposobu pokrycia (wydatków z tego wynikających, 5) uchwały tyczące zakazu lub ograniczenia inwestycji, 6) stosowanie kar umownych, 7) stosowania rekompensat za ograniczenie produkcji lub zbytu, 8) stosowania premji lub rekompensat dla uczestników kartelu przy eksporcie, jak również dla odbiorców, przetwarzających dany towar z przeznaczeniem na eksport, 9) świadczeń pieniężnych do których zobowiązani są uczestnicy kartelu na rzecz tegoż, wreszcie 10) uchwały lub postanowienia odnośnie do przystąpienia nowych uczestników do umowy, lub wypowiedzenia jej dotychczasowym uczestnikom.

Na wypadek jeżeli umowy, uchwały lub postanowienia, zagrażają dobru publicznemu, jak to wyżej wspomniałem, a Minister Przemysłu i Handlu skorzysta ze swojego prawa rozwiązania umowy, uchylenia postanowienia itd., to wówczas na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu sprawy powyższe rozstrzygnie Sąd kartelowy. Minister przemysłu i Handlu, występując z wnioskiem do Sądu kartelowego, może równocześnie zawiesić w całości lub w części wykonanie umowy, uchwały, lub postanowienia, decyzję taką może jednak Sąd kartelowy w drodze zarządzenia tymczasowego przed wydaniem właściwego orzeczenia, bezwłocznie uchylić.

Adw. Dr. Zygmunt Spingarn.

NIE 100 ALE 200 KARTELI MAMY W POLSCE.

Do rejestru kartelowego napływają nader licznie zgłoszenia umów, ograniczających wolne współzawodnictwo i normujących warunki zbytu. Jak wiadomo, według ustawy kartelowej umowy tego rodzaju mają być ważne tylko w razie ich zarejestrowania, a rejestr będzie jawny, t. j. każdy będzie mógł się z nim zapoznać.

Obecnie okazuje się, że ilość zgłoszonych umów jest znacznie większa, niż to pierwotnie przewidywano. Podobno już w obecnej chwili zgłoszono przeszło 200 umów o charakterze kartelowym. — Tłumaczy się to tem, że według ustawy kartelowej, pod pojęcie kartelu podpadają nietylko porozumienia producentów, ale także układy, zawarte przez handlujących, ograniczające konkurencję.

Ciekawe będzie przestudjowanie rejestru kartelowego, który w jesieni będzie już dla wszystkich dostępny. Okaże się z pewnością, że t. zw. wolna konkurencja odgrywa w naszem życiu gospodarczem znacznie mniejszą rolę, niż to się wszystkim wydawało.

DOBROWOLNE WYDATKI NA PRACOWNIKÓW SĄ POTRĄCALNE Z PODATKU DOCHODOWEGO.

Niezwykle charakterystyczną i doniosłą sprawę rozważał niedawno Najwyższy Trybunał Administracyjny, na skutek skargi cukrowni „Kruszwica“ na orzeczenie ministerstwa skarbu z dnia 6 października 1929 r. w sprawie wymiaru podatku dochodowego za rok 1928. N. T. A. uchylił zaskarżone orzeczenie z powodu wadliwości postępowania z motywów następujących: Cukrownia „Kruszwica“ złożyła zeznanie o dochodzie za rok 1928, wykazując zysk bilansowy, z którego odliczone zostały kwoty wydatkowane na emerytury dla byłych pracowników cukrowni, zasiłki pogrzebowe, zapomogi dla urzędników, udzielane celem umożliwienia im budowy domów itp. wydatki. Ministerstwo skarbu nie uznało tych odliczeń od ogólnego dochodu, wliczając je do zysku bilansowego.

Najwyższy Trybunał Administracyjny, za L. rej 689-29 uchylił orzeczenie Ministerstwa Skarbu, uznając tem samem, że wszelkie wydatki poniesione na rzecz pracowników chociażby nosiły charakter dobrowolny są potrącalne, w myśl artykułu 6 ustęp 1 ustawy o podatku dochodowym.

W związku z powyższą sprawą Najwyższy Trybunał Administracyjny ustalił następującą tezę:

„Władzy wymiarowej nie służy prawo kwestjonowania wydatków dobrowolnych, które zostały poniesione przez przedsiębiorstwa w granicach zwyczajnych, celem zabezpieczenia dobra własnych pracowników tak w czasie, jak i po ustaniu stosunku najmu pracy“.

O USPRAWNIENIE TEGOROCZNEJ AKCJI WYMIAROWEJ.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Łodzi, uważając, że w obecnej sytuacji gospodarczej szczególne znaczenie posiada sprawa dostosowania trybu akcji wymiarowej podatku dochodowego do faktycznych wyników dochodowych płatników, postanowiła podnieść potrzebę podjęcia szczególnych starań o należyte usprawnienie owej akcji w kierunku realności wymiarów z ich zgodności ze stosunkami gospodarczemi.

M. in. Izba poruszyła sprawę traktowania ksiąg handlowych, poświęcając osobną uwagę kwestji uwzględniania odpisów amortyzacyjnych, dała wyraz postulatom łączącym się z kwestją należytego stosowania stawek średniej dochodowości, zgłosiła wnioski w przedmiocie systemu prac Komisyj Szacunkowych oraz korzystania z pomocy rzeczoznawców, jakoteż poruszyła inne zagadnienia.

Z praktyk kontroli wag

(Sprostowanie urzędowe)

Otrzymujemy następujące pismo od Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Bezpieczeństwa) w Krakowie z prośbą o umieszczenie:

Na podstawie par. 19 ustawy prasowej z dnia 17-go grudnia 1862 r. Dz. P. P. Nr. 6 ex 1863 roku upraszam o umieszczenia w najbliższym n-rze Przeglądu Kupieckiego, w sposób ustawą przewidziany niżej podanego sprostowania notatki pod tytułem „Z praktyk kontroli wag“, umieszczonej na ostatniej stronicy w numerze 6-tym z dnia 11-go lutego 1933.

1) Nieprawdą jest, że lotna komisja dokonywująca cechowania miar i wag w powiecie nowotarskim, dojeżdżając na kilka dni, ma ze sobą swego majstra ślusarskiego. Natomiast prawdą jest, że dla ułatwienia mieszkańcom powiatu nowotarskiego wykonania ustawowego obowiązku legalizacji narzędzi mierniczych, stosowanych w obrocie publicznym, w każdej z większych miejscowości tego powiatu jak Krościenko, Szczawnica, Rabka, Czarny Dunajec, Zakopane i Nowy Targ, czynny jest co drugi rok Lotny Urząd Miar od 27 – 30 dni według programu z góry ustalonego i podanego do powszechnej wiadomości, oraz, że Urząd ten niema ze sobą swego majstra ślusarskiego.

Naprawa wag dokonywana jest nie przez urzędy miar, lecz przez osoby prywatne, nie korzystające z żadnych przywilejów urzędowych, które na podstawie posiadanych kwalifikacji zawodowych i moralnych uzyskały koncesję właściwego okręgowego urzędu miar, wymaganą rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22-go lipca 1932 roku. (Dz. U. R. P. poz. 630). Wobec braku w powiecie nowotarskim takich koncesjonowanych ślusarzy wagowych, koncesjonarjusze z innych powiatów otwierają za zezwoleniem Lwowskiego Okręgowego Urzędu Miar w poszczególnych miejscowościach tego powiatu na czas urzędowania lotnego urzędu miar warsztaty czasowe.

2) Nieprawdą jest, że opłaty pobierane za cechowanie wag powinny wedle ustawy wynosić kilka groszy, natomiast prawdą jest, że wysokość opłat za legalizację poszczególnych rodzaji narzędzi mierniczych ustaloną jest ściśle rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22-go lipca 1932 roku o opłatach za legalizację narzędzi mierniczych. (Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 629 z roku 1932).

3) Nieprawdą jest jakoby w praktyce kontrola wyglądała tak, że wogóle nie istnieją należyte wagi, wobec czego wszystkie wagi zabiera się do naprawy za opłatą po 10 do 20 zł. i więcej natomiast prawdą jest, że w roku 1932 podczas urzędowania Lotnego

Urzędu miar w powiecie nowotarskim, zgłoszono do legalizacji ogółem 952 wag, z czego zalegalizowano 772, a zbrakowano tylko 180 z powodu niedokładności lub nielegalności, w samym zaś Nowym Targu na zgłoszonych do legalizacji 461 wag zalegalizowano 373, a zbrakowano 88 przyczem wagi zbrakowane nie były przez Lotny Urząd Miar zabierane do naprawy, lecz były zwracane właścicielom, którzy sami decydowali, czy mają wagi oddać do naprawy, czy też zastąpić je nowemi.

4) Nieprawdą jest, że nowe wagi z fabryki cechowane urzędowo, na które tylko zwykle za nowy stempelek opłacać się winno kilkadziesiąt groszy, urzędujący funkcjonarjusz zakwalifikował do warsztatu, natomiast prawdą jest, że również legalizacja wag nowych, znajdujących się na składzie u sprzedawców, polega nie na pobraniu opłaty, lecz przedewszystkiem na przepisowem ich sprawdzeniu oraz, że jedna taka waga, która w wyniku sprawdzenia okazała się niedokładną, została przez lotny urząd miar, czynny w powiecie nowotarskim zbrakowana zgodnie z obowiązującemi przepisami.

Mgr. Małaszyński mp.
Naczelnik Wydz. Bezp. Publ.

Szerokie kompetencje dla urzędów skarbowych w zakresie podatku dochodowego

Ministerstwo Skarbu wydało obecnie okólnik, wprowadzający pewną inowację w Urzędach Skarbowych. Zgodnie z tą inowacją kierownicy urzędów zostali upoważnieni m. in. do ograniczenia poborów podatku dochodowego do kwoty, wynikającej z prowizorycznego odwołania, które płatnik wniósł przeciwko wymiarowi podatku. Pozatem nowy okólnik upoważnia prezesów Izb Skarbowych do uchylenia prawomocnych orzeczeń komisyj odwoławczych w wypadkach, gdy zostały podniesione słuszne zarzuty zarówno natury formalnej, jak i materjalnej w skargach płatników do Najwyższego Trybunału oraz w zażaleniach, wnoszonych przez płatników podatku dochodowego w przewidzianym terminie. Wreszcie okólnik uprawnia prezesów Izb Skarbowych do darowania skutków przekroczenia terminu wniesienia odwołań w wypadkach, gdy wniesiono odwołanie po 30-dniowym terminie oraz do odroczenia na indywidualne prośby terminów składania zeznań o dochodzie zarówno osób fizycznych, jak i prawnych na okres czasu, jaki uznają za wskazane.

Koncesje alkoholowe

Minister skarbu, prof. Wł. Zawadzki, w okólniku do wszystkich izb skarbowych, stwierdził, iż podania o koncesję na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych są załatwiane przez urzędy skarbowe akcyz i monopolów państwowych ze znacznemi, często wielomiesiecznemi opóźnieniami, co odbija się ujemnie na interesach państwowego monopolu spirytusowego. W związku z tem ustalił minister skarbu termin miesięczny, jako okres, w ciągu którego podania te winny być przez urzędy skarbowe akcyz i monopolów załatwiane.

Zaznaczam — pisze w okólniku minister Zawadzki — iż czynić będę kierowników urzędów skarbowych, akcyz i monopolów państwowych osobiście odpowiedzialnymi za szybkość załatwiania podań o koncesje na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych.

Wypłata zaliczeń kolejowych winna następować bezzwłocznie

Jedna z izb P. H. zwróciła się do ministerstwa komunikacji ze skargą na zwłokę w szeregu wypadków zaobserwowanych we wypłacie zaliczeń kolejowych. Min. komunikacji wyjaśniło, że sposób wypłat zaliczeń interesentom nie uległ w ostatnim czasie żadnym zasadniczym zmianom w stosunku do sposobu pierwotnie stosowanego. Kasy towarowe nadawcze, po otrzymaniu od stacji towarowej odbiorczej zawiadomień o wypłaceniu zaliczeń mają obowiązek dokonywania natychmiastowej wypłaty zaliczeń, o ile dysponują w danym dniu odpowiednią gotówką, jeżeli jednak w niektórych wypadkach nastąpi zwłoka we wypłacie zaliczenia przewidziana w przepisach, nie jest to wynikiem złej woli kasjera towarowego, lecz braku rozporządzalnej gotówki w danej kasie towarowej. Ministerstwo zwraca jednak uwagę, że nadawcy przesyłek mają możność żądać, by należne im zaliczenie bezpośrednio po zainkasowaniu od odbiorców było wypłacane przekazem pocztowym lub za pośrednictwem P. K. O., co przyczynia się do uproszczenia sposobu wypłat i pozwala na uniknięcie zwłoki.

Przesyłanie pocztą papierów hadlow.

Dyrekcja Poczt i Telegrafów w Krakowie udzieliła w sprawie tej następujące wyjaśnienia:

W myśl przepisów wykonawczych do § 86 ordynacji pocztowej, rachunki kupieckie (faktury) mogą być wysyłane jako papiery handlowe, jednak pod warunkiem, że nie zawierają takich odręcznych dodatków, które wskazywałyby na korespondencję osobistą. Natomiast w fakturach, czy też w karteczkach objaśniających, dołączanych do faktur wolno umieścić odręcznie opusty lub zniżki (skonto-rabat), należ-

ność za pośrednictwo, prowizję i sposób zapłaty zapomocą notatek np. „Płatny gotówką do 31 VIII. 1933“, „Należność będzie pobrana zapomocą zlecenia pocztowego“ itp., następnie dzień i ilość dostarczonego towaru, odnoszącego się do faktury, **stempelkiem zaś, lub drukiem** notatki odnoszące się do towaru np. „Stosownie do zamówienia z dnia . . . .“, Ceny obowiązują od 1. VIII. 19933 r.“, Skrzynie bezzwłocznie zwrócić“ itp.

W fakturach nie wolno umieszczać notatek o zamówieniach, lub dostawach poprzednich, lub mających nastąpić, albo innych uwag, nie odnoszących się do przesyłanego rachunku.

W sprawie dołączania niewypełnionych blankietów nadawczych P. K. O. do faktur przesyłanych, jako papiery handlowe wyjaśnia się, że Ministerstwo P. i T. reskryptem z dnia 15. V. 1933 r. Nr. P. W. 105/43 rozstrzygnęło w analogicznej sprawie, że dołączanie do tego rodzaju faktur blankietu nadawczego P. K. O., jako nieprzewidziane w przepisach o papierach handlowych jest **niedopuszczalne**.

Równocześnie przypomina się urzędom pocztowym przepisy wykonawcze do § 86 Ordynacji pocztowej, w myśl których rachunki kupieckie (faktury) mogą być pod warunkami powyżej przytoczonymi przesyłane jako papiery handlowe.

Podając powyższe do wiadomości zwracamy uwagę że po myśli § 87 ordynacji pocztowej papiery handlowe podlegają pod względem formy zewnętrznej i sposobu opakowania przepisom obowiązującym przy wysyłce druków t. z., że muszą być wysyłane **albo pod opaską, albo w otwartych kopertach,** oraz muszą być zaopatrzone na stronie adresowej w napis: Papiery handlowe. Papiery handlowe muszą być opłacane całkowicie przy nadaniu. Dla papierów handlowych obowiązują obecnie następujące stawki taryfy pocztowej:

W obrocie wewnętrznym: do 100 gr. 15 gr., ponad 100 do 250 g. 25 gr., ponad 250 do 500 g. 50 gr., ponad 500 do 1 kg. 60 gr.

W obrocie zagranicznym: za każde 50 g. 10 gr., najmniej 60 groszy.

Etatyzm drzewny rozszerza się

Wielkie zaniepokojenie i wzburzenie w sferach drzewnych wywołała wiadomość o tem, jakoby firma Paged (Polska Agencja Eksportu Drewna), będąca w 90 proc. własnością Administracji Lasów Państwowych i trudniąca się wywozem drzewa z tych lasów, miała zainteresować się również pośrednictwem w sprzedaży zagranicę drzewa z lasów prywatnych.

Paged ogłosił, że będzie kupował podkłady i sleepry na cele eksportowe — z wolnej ręki. Stanowi to zapowiedź wkroczenia lasów państwowych na teren, który dotychczas był opanowany całkowicie przez inicjatywę prywatną i zapowiedź dalszej ekspansji handlowej lasów państwowych. Motywem, który skłonił Adminstrację Lasów Państwowych do takiego rozszerzenia agend, ma być jakoby chęć pracy „dla dobra rynku drzewnego“ — i podniesienia cen drzewa polskiego zagranicą. Motywacja ta nie wytrzymuje krytyki. Nie jest bowiem rolą instytucji publicznej zastępować działalność kupca prywatnego i wchodzić w jego rolę, współzawodnicząc z nim na warunkach konkurencji uprzywilejowanej.

Jeszcze jeden fakt z tejże „niwy“: W okręgu radomsko-kieleckim dwa istniejące tam tartaki państwowe pracują pełną parą, na trzy zmiany, wykorzystując niemal cały surowiec miejscowy. Równocześnie działalność tartaków prywatnych w tym rejonie zamiera — bo dla nich już surowca nie starczy.

W SPRAWIE UBEZPIECZENIA EKSPEDJENTÓW SKLEPOWYCH W Z. U. P. U.

Do Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Warszawie zwraca się ostatnio szereg osób w związku z wydaniem przez Najwyższy Trybunał Administracyjny wyroku w sprawie ubezpieczenia ekspedjentów sklepowych.

W sprawie tej Z. U. P. U. wyjaśnia, że w myśl wyroku, ubezpieczeniu w Zakładzie podlegają wszyscy ekspedjenci sklepowi z wyjątkiem tych, którzy korzystają wprawdzie z niektórych praw pracowników umysłowych (trzymiesięczne wypowiedzenie i jednomiesięczny urlop), lecz nie odpowiadają warunkom i kwalifikacjom, wymaganym przez przepisy prawne od pracowników umysłowych.

Ponadto w odniesienu do ekspedjentów sklepowych, którzy zostali ubezpieczeni przed dniem 23-go maja 1931 r., ma zastosowanie przepis art. 3 rozporządzenia ministra opieki społecznej z dnia 1 kwietnia 1931 r., w myśl którego ekspedjenci, którzy zostali ubezpieczeni w Z. U. P. U., uważani będą nadal za pracowników umysłowych, chociażby nie posiadali kwalifikacyj, wymienionych w wyroku N. T. A. W sprawie tej Z. U. P. U. stoi na stanowisku, że wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego nie może być podstawą do rewizji ubezpieczenia tych ekspedjentów sklepowych, którzy zostali uprzednio przyjęci przez Zakład, lub których prawo do ubezpieczenia zostało uprzednio stwierdzone. Celem ostatecznego rozstrzygnięcia tej kwestji Z. U. P. U. zwrócił się do ministerswa opieki społecznej.

Kronika.

WAŻNE DLA EKSPORTERÓW DO KANADY.

Dnia 10 sierpnia rb. w lokalu Centrali Związku Kupców w Warszawie, Senatorska 22 odbyło się zebranie, na którem obecni byli przedstawiciele firm eksportowych polskich oraz delegat Kanady p. redaktor Wołowski.

Po wyczerpującej dyskusji wybrany został Komitet Organizacyjny, składający się z fachowców, przedstawicieli C. Z. K. i Kanady.

Zadaniem Komitetu jest nawiązanie stosunków handlowych z Kanadą i ułatwienie wymiany towarowej.

OGRANICZENIE EGZEKUCJI PODATKU OBROTOWEGO NA SKUTEK ODWOŁAŃ.

Okólnikiem z dnia 26 lipca 1933 L. D. V. 34167 4/33 upoważniło Ministerstwo Skarbu izby skarbowe oraz urzędy skarbowe do prowizorycznego ograniczenia egzekucji podatku obrotowego za rok 1932 do kwot zaproponowanych we wnioskach na odwołania, złożone do wymiarów powyższego podatku — aż do czasu wydania decyzji na te odwołania. Równocześnie z ograniczeniem egzekucji podatku obrotowego za rok 1932 należy dla przedsiębiostw opłacających zaliczki na podatek obrotowy za rok 1933 na podstawie obrotów z r. 1932 odpowiednio ograniczyć wysokość zaliczek.

POUFNA KORESPONDENCJA DO FIRM NIEMIECKICH.

Niejednokrotnie zdarza się, iż listy firm polskich kierowane do naszych placówek zagranicznych na terenie Niemiec są przed doręczeniem adresatowi otwierane i wykorzystywane przez czynniki miejscowe. W ten więc sposób zapytania poufne firm polskich przenikają do wiadomości sfer gospodarczych niemieckich. a w związku z tem usiłowania placówek naszych w kierunku zebrania potrzebnych firmom informacyj natrafiają na poważne trudności.

Zwracamy zatem uwagę firmom, utrzymującym stosunki handlowe z rynkiem niemieckim, że wszelkie zapytania natury poufnej należałoby kierować do polskich placówek zagranicznych w Niemczech przez Państwowy Instytut Eksportowy.

TARYFA CELNA NIE ZOSTANIE ODROCZONA.

W związku z krążącemi w pewnych sferach gospodarczych pogłoskami o rzekomo mającem nastąpić odroczeniu terminu wprowadzenia w życie nowej taryfy celnej, Agencja „Iskra" dowiaduje się. że odroczenie terminu nie będzie miało miejsca.

KONGRES KUPIECTWA CHRZEŚCIJAŃSKIEGO W TORUNIU.

W dniu 24 września br. odbędzie się w Toruniu kongres kupiectwa pomorskiego z udziałem delegatów wszystkich chrześcijańskich organizacyj kupieckich z całego kraju.

Zadaniem kongresu jest omówienie warunków znośnej egzystencji dla kupca w dzisiejszych możliwościach gospodarczych. W szczególności omówione będą zagadnienia oddłużenia kupiectwa, unormowania świadczeń socjalnych, godzin pracy, spoczynku niedzielnego, obniżenia stopy dyskontowej i t. d.

ILE ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH WYKUPIONO W POLSCE?

Według ostatnich danych Głównego Urzędu Statystycznego, do dnia 30 czerwca br. wykupiono na terenie całej Polski ogółem 572.579 świadectw przemysłowych na rok podatkowy 1933, w tem 178.134 świadectw na przedsiębiorstwa przemysłowe i 373.574 na przedsiębiorstwa handlowe.

ULGI KOLEJOWE DLA POŚREDNIKÓW HANDLOWYCH.

Jak się dowiadujemy, Łódzka Izba Przemysłowo-Handlowa, mając na uwadze znaczną rolę, jaką w rozwoju obrotu towarowego odgrywają pośrednicy handlowi, których działalność poważnie hamowana jest znacznemi kosztami handlowemi, przedewszystkiem zaś kosztami przejazdu, zwróciła się onegdaj z obszernym memorjałem do ministerstwa komunikacji o udzielenie znacznych zniżek kolejowych dla pośredników handlowych.

Ministerstwo komunikacji miało przyrzec udzielenie dla pośredników handlowych 33 i 1/3 zniżki od biletów kolejowych.

SPRAWA OPODATKOWANIA FIRM SPEDYCYJNYCH.

W praktyce wymiaru podatku przemysłowego wyłoniła się sporna kwestja, na jakich zasadach powinien być oparty ten wymiar w odniesieniu do przedsiębiorstw spedycyjnych. Z uwagi na zasadnicze znaczenie, jakie posiada ta sprawa nietylko dla ekspedytorów, lecz wogóle dla sfer gospodarczych, Izba Przemysłowo - Handlowa w Łodzi przedłożyła w tej kwestji obszerny memorjał w ministerstwie skarbu. Ministerstwo odniosło się naogół przychylnie do przedstawionych w memorjale postulatów i postanowiło w najbliższym czasie poddać gruntownemu rozważeniu całokształt tego zagadnienia.

przez właściwy urząd rozjemczy; b) bądź — w innych wypadkach — przez sąd według zasad kodeksu postępowania cywilnego.

Jakie są wyjątki i ograniczenia od zasad dotyczących ulg ustawowych?

1. Jeżeli zdolność płatnicza i możliwości gospodarcze dłużnika pozwolają mu na spłacenie kapitału wierzytelności, którego spłata została odroczona tą ustawą, wierzyciel ma prawo żądać uchylenia odroczenia spłaty. Ciężar dowodu co do zdolności płatniczych i możliwości gospodarczej dłużnika spoczywa na wierzycielu. W tym wypadku spłata może być — jak już zaznaczyliśmy — rozłożona na raty. Do orzeczenia o tem uchyleniu odroczenia spłaty i rozłożeniu na raty są powołane urzędy rozjemcze względnie sądy — jak wyjaśniliśmy poprzednio.

2) Wierzyciel należności, której zapłata ulega odroczeniu z mocy tej ustawy, może wypowiedzieć przedterminowo kapitał wierzytelności, jeżeli dłużnik zalega z zapłatą odsetek należnych za czas od 1-go kwietnia 1933 r. dłużej niż 3 miesiące.

3. Jeżeli strony umówiły się, że w razie niezapłacenia w terminie odsetek biec będą odsetki wyższe, to w razie niezapłacenia odsetek, przypadających za czas od dnia 1-go kwietnia 1933 roku, rygor ten pozostaje w mocy z tem zastrzeżeniem, że umówione odsetki wyższe nie mogą przekraczać 8% w stosunku rocznym.

Wyjaśnienie pojęcia „spekulacji“

W związku z wymiarem podatku dochodowego od danej tranzakcji. (Wyrok N. T. A. z 26 maja 1933 r. L. Rej. 9953|30).

Mamy do zanotowania doniosłe rozstrzygnięcie N. T. A., będące autentyczną interpretacją art. 7 punkt 3 ustawy o państw. podatku dochod. Przebieg danego procesu przed N. T. A. był w streszczeniu następujący:

Władza wymiarowa ustaliła podstawę wymiaru podatku dochodowego dla skarżącego na rok 1929 w sumie 52.500 złotych, przyjmując, iż uzyskał on dochód, podlegający opodatkowaniu nie tylko z wykazanego w zeznaniu źródła, t. j. z budynków i kapitałów, ale także ze sprzedaży placów **w wykonaniu interesu spekulacyjnego**. Dochód z tego ostatniego źródła ustaliła władza wymiarowa w kwocie 34.900 złotych. Komisja odwoławcza odliczyła, że zysku ze sprzedaży placów 5 proc. od sumy tranzakcji, pozatem komisja nie uwzględniła odwołania podatnika, powołując się w uzasadnieniu na art. 63, 65 i 3 ustawy o podatku dochodowym, zaznaczając, że podatnik swemi wyjaśnieniami nie usunął przedstawionych mu wątpliwości.

Rozstrzygając skargę na powyższe orzeczenie komisji odwoławczej, N. T. A. w motywach wyroku ustalił następujący stan faktyczny i prawny sprawy.

Co do dochodu ze sprzedaży placów skarga podnosi zarzut, że władza ustaliła **speknlacyjny** charakter tranzakcji **dowolnie** i że pominęła wyjaśnienia podatnika, iż place te nabył celem ich zabudowania, a nie uskutecznił tego wskutek nie otrzymania pożyczki z Banku Gospodarstwa Krajowego. Wobec tego podatnik place sprzedał i kupił dom, którego dotychczas jest właścicielem.

W tym kierunku N.T.A. stwierdził, »że kryterjami spekulacji« uzasadniającej uznanie danej tranzakcji za interes spekulacyjny, (art. 7 punkt 3 ustawy) są niezbędne ustalenia, zmierzające do stwierdzenia zamiaru osiągnięcia **specjalnych korzyści z przewidywanej dobrej konjunktury już przy samem nabyciu nieruchomości**, czyli, że towarzyszące tranzakcji okoliczności faktyczne (jej treść, rozmiar, warunki i t.d.) winny dawać dostateczne podstawy do ustalenia, że **celem podatnika przy danej tranzakcji była spekulacja.**

W zaskarżonem orzeczeniu władza oparła kwalifikacje tranzakcji kupna i sprzedaży placów jako interesu spekulacyjnego na dwóch ustaleniach faktycznych, mianowicie, że jeden z dwóch placów został sprzedany już w cztery dni, drugi w kika miesięcy po nabyciu. Powyższe ustalenia faktyczne były sprzeczne z oświadczeniami podatnika, który w postępowaniu wymiarowem twierdził, że place nabył, ażeby je zabudować wzorem lat 1925, 1926 i 1927, w których wybudował domy mieszkalne, lecz przekonawszy się po niewczasie, że nie otrzyma pożyczki z Banku Gospodarstwa Krajowego, sprzedał te place z powrotem. Pominięcie w orzeczeniu komisji odwoławczej milczeniem tej obrony podatnika, stanowi istotną wadliwość postępowania, tembardziej, że władza wymiarowa nie żądała od podatnika przedłożenia dowodów na powyższe okoliczności.

Z tych przyczyn N. T. A. uchylił zaskarżone orzeczenie z powodu wadliwego postępowania.

Ubezpieczenie na wypadek bezrobocia

Pracodawca, który posiada kilka przedsiębiorstw, lecz w żadnym z nich nie zatrudnia powyżej 5 robotników, nie jest na zasadzie art. 1 ustawy o ubezpieczeniu robotników na wypadek bezrobocia obowiązany do ubezpieczenia robotników nawet w tym wypadku, gdy liczba zatrudnionych we wszystkich jego przedsiębiorstwach razem przekracza liczbę 5. (Wyrok NTA w sprawie L. rej 2950|31).

Według ustawy o ubezpieczeniu na wypadek

bezrobocia obowiązkowi ubezpieczenia podlegają robotnicy, pozostający w stosunku najmu pracy w przedsiębiorstwach, które zatrudniają powyżej 5 robotników. Fundusz Bezrobocia stoi na tym stanowisku, że przy obliczaniu tej ilości zakłady pracy poszczególnego pracodawcy winny być traktowane łącznie jako całość, o ile nie posiadają odrębnej osobowości prawnej.

N. T. A., o który sprawa się oparła, stanął jednak na innym stanowisku Jak to bowiem wynika z art. 1 ustawy, ustanowiony w nim obowiązek ubezpieczenia uzależniony jest nie od warunków, dotyczących osoby pracodawcy, lecz od warunków, dotyczących danego przedsiębiorstwa, a w szczególności od jego rodzaju i od ilości zatrudnionych w niem robotników. W rachubę wchodzi wobec tego nie ilość robotników, zatrudnionych wogóle przez danego pracodawcę, lecz ilość robotników, w danem przedsiębiorstwie. W następstwie tego pracodawca, który posiada kilka przedsiębiorstw, lecz w żadnym z nich nie zatrudnia powyżej 5 robotników, nie jest obowiązany do ich ubezpieczenia nawet w tym wypadku, gdy liczba zatrudnionych we wszystkich jego przedsiębiorstwach przekracza razem liczbę 5.

Analogiczne orzeczenie ogłosilśmy w Nrze 33, „Przeglądu Kupieckim“ z dnia 8-go listopada 1931. Było to orzeczenie z 7 października 1931. L: 4132|30.

W sprawie zwrotów procentów lichwiarskich

W sprawie pobierania nadmiernych procentów wbrew przepisom rozporządzenia z dnia 29-go czerwca 1924 r. o lichwie pieniężnej i późniejszych przepisów, **Sąd Najwyższy ustalił następujące tezy**: W stosunkach kredytowych nieważne są umowy o korzyści majątkowe, przekraczające ustanowione przez prawo granice, a zatem pobieranie procentu w wysokości, przekraczającej ustawowe normy maksymalne, oprócz skutków karnych pociąga za sobą w myśl zasad o zwrocie niesłusznego wzbogacenia obowiązek zwrotu nadwyżki, przekraczającej pomienione normy maksymalne. Poszukiwania zwrotu niezależnie od zapłaconych procentów nie tamują przepisy o obowiązkowości dla stron zawartych przez nich umów, gdyż wykonanie takich umów nie odpowiadałyby zwyczajowi i słuszności. Ten, kto uiszcza procenty lichwiarskie, bynajmniej nie popełnia żadnego przestępstwa, ani też czyn jego nie jest niemoralny. Tylko ze strony pobierającego lichwę zachodzi czyn prawem zakazany i niemoralny, z którego nie może on czerpać żadnych korzyści.

Dłużnik korzystać winien z zupełnej ochrony prawa, gdy występuje o zwrot nienależnie uiszczonego. Nie musi przytem dłużnik żądać uprzedniego rozwiązania umowy z powodu błędu, przymusu czy też podstępu. którą to wadliwością była dotknięta jego zgoda na podobne oświadczenie, co również jest zawsze warunkiem ważnego świadczenia.

Nadto wierzyciel, skoro skazany został karnie, za uprawianie lichwy, tem samem przed sądem cywilnym odpowiada za skutki z tak ustalonego jego przestępstwa wynikające. Skutkiem cywilnym takiego skazania jest właśnie również obowiązek zwrotu nieprawnie pobranych procentów lichwiarskich, chyba, że inne dowody w postępowaniu cywilnem obalałyby ten obowiązek zwrotu.

Wydawca Za Krak. Stow. Kupców: Samuel Schechter.
Redaktor odpow. Samuel Kurzman. Drukarnia Józefa Fischera, Kraków, Grodzka 62. Telefon 104-12